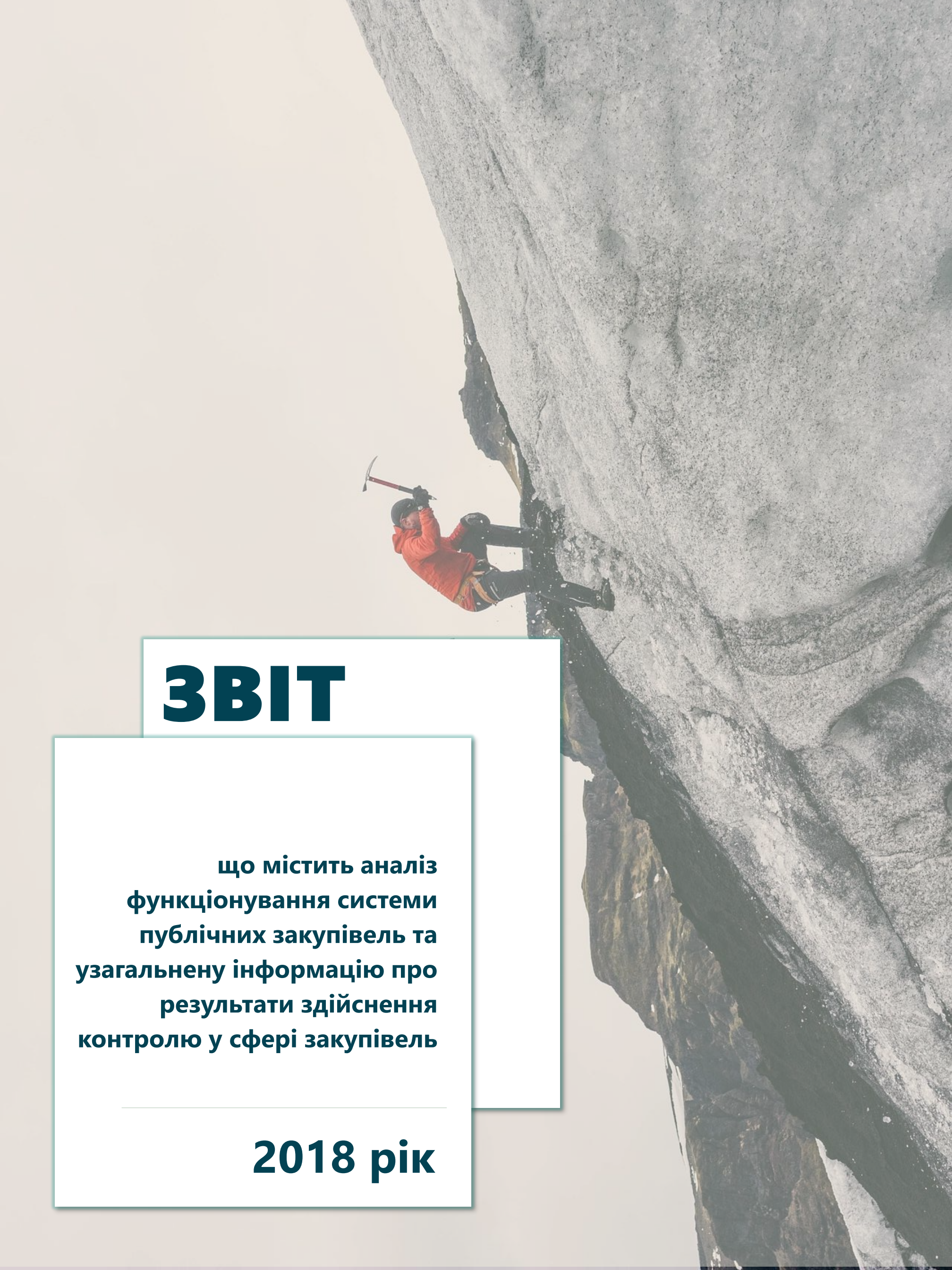

ЗВІТ

**що містить аналіз
функціонування системи
публічних закупівель та
узагальнену інформацію про
результати здійснення
контролю у сфері закупівель**

2018 рік

ВСТУП

Мінекономрозвитку на виконання повноважень, визначених статтею 8 Закону України “Про публічні закупівлі” (далі - Закон), розроблено звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за звітний 2018 рік (далі - Звіт).

Закон встановлює вимоги до публікації інформації про закупівлі та проведення процедур закупівель в Україні. Відповідно до [Переліку наборів даних](#), що підлягають оприлюдненню, Закону України “Про доступ до публічної інформації” інформація про закупівлі оприлюднюється згідно із [Законом України](#) “Про публічні закупівлі” у формі відкритих даних, тобто у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

При формуванні Звіту використовувалася інформація з центральної бази даних електронної системи закупівель (далі - ЕСЗ), а саме дані веб-порталу Уповноваженого органу з питань закупівель у складі електронної системи закупівлі з питань закупівель - prozorro.gov.ua, аналіз яких здійснювався за допомогою інструменту моніторингу публічних закупівель модулю аналітики: bi.prozorro.org та bipro.prozorro.org.

Статистичні дані сфери публічних закупівель охоплюють період з 1 січня по 31 грудня 2018 року (станом на січень 2019 року). Аналізуються закупівлі відповідно до Закону (далі - Надпороги), закупівлі, що проводяться відповідно до наказу ДП “Зовнішторгвидав України” від 13.04.2016 № 35 “Порядок здійснення допорогових закупівель” (далі - Допороги), які завершилися протягом звітного періоду та звіти про укладені договори, опубліковані в даному періоді, незалежно від дати оголошення. До загальної кількості всіх закупівель не включені ЕСКО контракти та процедура конкурентний діалог, інформація про них виділена окремо.

Водночас організаторами закупівель виступають як замовники в розумінні Закону, так і державні, комунальні, казенні підприємства, їхні дочірні підприємства, господарські товариства чи об'єднання, які не є замовниками у розумінні Закону, але використовують електронну систему для відбору постачальників товарів, надавачів послуг та виконавців робіт (далі – організатори).

Таким чином, у Звіті відображено стан сфери публічних закупівель в цілому. Дані, що наведені у Звіті, можуть використовувати при здійсненні громадського контролю.

Разом з тим Звіт може бути цікавим для широкого кола суб'єктів, які бажають ознайомитися із сферою публічних закупівель.

Формування політики, нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель та розвиток електронної системи закупівель

Формування політики у сфері публічних закупівель в звітному році здійснювалось за такими ключовими напрямками:

гармонізація законодавства про публічні закупівлі в Україні з Директивами Європейського Союзу у сфері публічних закупівель та стандартів Угоди Світової організації торгівлі про державні закупівлі;

удосконалення електронної системи закупівель та нормативно-правової бази, що регулює цю сферу, з метою підвищення прозорості процесу здійснення публічних закупівель, об'єктивності моніторингу та контролю за здійсненням закупівель, зменшення ризиків зловживань (корупції) та підвищення довіри до сфери закупівель;

професіоналізація публічних закупівель шляхом впровадження в Україні механізму централізованих закупівель, розвитку системи професійної підготовки спеціалістів з питань публічних закупівель та поступової заміни тендерних комітетів на уповноважених осіб.

На сьогодні правове регулювання сфери публічних закупівель здійснюється відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі". Статтею 8 Закону передбачено функції Уповноваженого органу. Так, однією з функцій є розроблення і затвердження нормативно-правових актів необхідних для виконання Закону.

В рамках реалізації цієї функції Мінекономрозвитку у 2018 році було прийнято та опрацьовано низку нормативно-правових актів, зокрема:

спільний наказ Мінекономрозвитку та Міністерства фінансів України від 17.01.2018 № 37/11 "Про затвердження Порядку взаємодії електронної системи закупівель з інформаційними системами Державної фіскальної служби України щодо обміну інформацією про відсутність або наявності заборгованості (податкового боргу) зі сплати податків, зборів, платежів, контроль за якими покладено на органи Державної фіскальної служби України, в учасника процедури закупівлі" з метою спрощення доступу суб'єктів господарської діяльності до торгів шляхом проведення автоматичної перевірки відсутності підстав для відхилення пропозиції учасника процедури закупівлі;

наказ Мінекономрозвитку "Про внесення змін до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.09.2017 № 1372" (№ 1596 від 31.10.2018). Завдяки прийняттю цього наказу замовники отримали більш зрозумілі механізми закупівель за рамковими угодами в частині відображення в річному плані інформації щодо очікуваної вартості предмета закупівлі; врегулювання питання щодо оприлюднення учасниками інформації про ціну за одиницю товару (послуги); удосконалення порядку та підстав припинення дії рамкової угоди тощо. Разом з цим, зазначеним наказом, забезпечено можливість застосування механізму закупівлі товарів і послуг за рамковими угодами строком до 4 років;

спільний наказ Мінекономрозвитку та Міністерства охорони здоров'я України від 05.01.2018 № 6/19 "Про інформаційну взаємодію між Державним реєстром лікарських засобів України та електронною системою закупівель". Даним наказом врегульовано питання взаємодії електронної системи закупівель з Державним реєстром лікарських засобів. Це дає можливість знизити рівень зловживань під час закупівлі лікарських засобів, оскільки замовники при оголошенні закупівлі обирають міжнародну непатентовану назву (МНН) з Державного реєстру лікарських засобів, а також здійснювати ґрунтовний аналіз результатів таких закупівель. Разом з цим, з метою сприяння

реалізації завдань, спрямованих на впровадження в Україні міжнародної номенклатури медичних виробів Global Medical Device Nomenclature та створення національного класифікатора медичних виробів в Україні 18.07.2018 підписано Меморандум про співпрацю між Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Агенцією міжнародної номенклатури медичних виробів Global Medical Device Nomenclature, що дасть можливість уніфікувати український ринок медичних виробів до міжнародного та упередити потенційну загрозу віднесення виробів до медичних;

прийнято наказ Мінекономрозвитку України від 12.10.2018 року, яким внесені зміни до наказу Міністерства від 15.03.2016 № 440 з метою оновлення персонального складу комісії із забезпечення здійснення авторизації електронних майданчиків, підготовки рішень щодо їх підключення/відключення до/від електронної системи закупівель, усунення технічних засобів в електронній системі закупівель (далі – Комісія). Мінекономрозвитку за результатами опрацювання рішень Комісії було прийнято (підготовлено): шість наказів про попередню авторизацію електронних майданчиків, шість наказів про відключення авторизованих електронних майданчиків від електронної системи закупівель, три накази про визначення оператора авторизованого електронного майданчика, один наказ про надання дозволу на зняття з оприлюднення інформації.

Довідково: наказ від 05.04.2018 № 477 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "BCI ТЕНДЕРИ" за I та II рівнями акредитації оператора електронного майданчика Товариства з обмеженою відповідальністю "BCI ТЕНДЕРИ", наказ від 02.05.2018 № 611 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "Tenders Allbiz" за I-IV рівнями акредитації оператора електронного майданчика Товариства з обмеженою відповідальністю "Алл Біз", наказ від 02.05.2018 № 612 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "Zakupivli24" за I-IV рівнями акредитації оператора електронного майданчика приватного акціонерного товариства комерційного банку "ПРИВАТБАНК", наказ від 18.07.2018 № 981 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "IZI.TRADE" за II та IV рівнями акредитації оператора електронного майданчика Товариства з обмеженою відповідальністю "IZI.ТРЕЙД", наказ від 27.07.2018 № 1038 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "UBiz" за I-IV рівнями акредитації оператора електронного майданчика Товариства з обмеженою відповідальністю "Електронні торги України", наказ від 27.07.2018 № 1039 "Про попередню авторизацію електронного майданчика "UPETEM" за III та IV рівнями акредитації оператора електронного майданчика Товариства з обмеженою відповідальністю "Український паливно-енергетичний торговий електронний майданчик", наказ від 06.02.2018 № 138 "Про відключення авторизованого електронного майданчика "Best Bid", оператора Товариства з обмеженою відповідальністю "БЕСТ БІД", наказ від 30.03.2018 № 464 "Про відключення авторизованого електронного майданчика ТОВАРНОЇ БІРЖІ "ДОЧІРНЄ ТОВАРИСТВО "КАПІТАЛ-ІСТ", оператора ТОВАРНОЇ БІРЖІ "ДОЧІРНЄ ТОВАРИСТВО "КАПІТАЛ-ІСТ", наказ від 02.05.2018 № 614 "Про відключення авторизованого електронного майданчика "e.Trade", оператора Товариства з обмеженою відповідальністю "Е.ТРЕЙД", наказ від 23.07.2018 № 995 "Про відключення авторизованого електронного майданчика "Про закупівлі", оператора Товариства з обмеженою відповідальністю "Про Закупівлі", наказ від 23.07.2018 № 997 "Про відключення авторизованого електронного майданчика "ПриватМаркет", оператора приватного акціонерного товариства комерційного банку "ПРИВАТБАНК", наказ від 23.07.2018 № 998 "Про відключення авторизованого електронного майданчика "APS Market", оператора Товариства з обмеженою відповідальністю "Аладдін Системз", наказ від 02.05.2018 № 613 "Про визначення оператора авторизованого електронного майданчика "APS Market" товариство з обмеженою відповідальністю "Аладдін Системз", наказ від 23.07.2018 № 996 "Про визначення оператора авторизованого електронного майданчика "SmartTender.biz" товариство з обмеженою відповідальністю "Смарттендер", наказ від 17.12.2018 № 1927 "Про визначення оператора авторизованого електронного майданчика "Zakupki UA" товариство з обмеженою відповідальністю "Закупівлі:ЮА", (наказ від 02.05.2018 № 615 "Про надання дозволу на зняття з оприлюднення інформації;

16 травня 2018 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову “Про внесення змін до Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків” № 380, якою врегульовано питання визначення розміру винагороди, яка сплачується адміністратором електронної системи закупівель оператору авторизованого електронного майданчика під час здійснення закупівлі енергосервісу (ЕСКО-контракти). Розмір винагороди визначається в залежності від вартості закупівлі, зазначеної учасником-переможцем у тендерній пропозиції, якою є ціна енергосервісного договору.

Мінекономрозвитку було опрацьовано 6 проектів законів, розроблених народними депутатами України, на які надані проекти експертних висновків Кабінету Міністрів України, а саме:

- “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” щодо удосконалення розрахунків за комунальні послуги та енергоносії”, внесеного народним депутатом України Мельником С. І. (реєстр. № 8027 від 09.02.2018), який Міністерством не підтриманий;
- “Про внесення змін до статті 2 Закону України “Про публічні закупівлі” щодо проведення публічних закупівель органами державної влади та місцевого самоврядування”, внесеного народним депутатом України І. О. Лапіним (реєстр. № 8245 від 05.04.2018), який Міністерством не підтриманий;
- “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” щодо забезпечення державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) у сфері публічних закупівель”, внесеного народним депутатом України А. В. Яценком (реєстр. № 8483 від 14.06.2018), який Міністерством не підтриманий;
- “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” (щодо заборони закупівлі за державні кошти лікарських засобів та медичних виробів, які виготовляються на території Російської Федерації та/або постачаються установами, організаціями, підприємствами, зареєстрованими на території, та/або постачаються бенефіціарами та/або керівниками яких є громадяни Російської Федерації)”, внесеного народними депутатами України І. В. Мосійчуком, А. С. Лозовим, Д. В. Ліньком (реєстр. № 8493 від 18.06.2018), який Міністерством не підтриманий;
- “Про внесення змін до статті 2 Закону України “Про публічні закупівлі” щодо послуг за договорами про надання професійної правничої допомоги”, внесений народним депутатом України Писаренком В. В. (реєстр. № 9081 від 14.09.2018), який Міністерством не підтриманий.

Протягом 2018 року було проведено ґрунтовну роботу, пов’язану з напрацюванням рішень для удосконалення практики, яка склалася з часу запровадження Закону. Дані напрацювання були передані до Адміністрації Президента України, а потім у вигляді проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” (далі – проект закону) та деяких інших законодавчих актів України” внесено Президентом до Верховної Ради України (реєстр. № 8265 від 13.04.2018). Метою проекту закону було забезпечення ефективного, прозорого та якісного здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг з урахуванням технічної реалізації електронної системи закупівель, а також однозначне застосування норм Закону та усунення виявлених неточностей, встановлення правових умов для здійснення замовниками “спрощених закупівель” в електронній системі, які б забезпечили затвердження єдиних правил для всіх суб’єктів сфери публічних закупівель, створення сприятливих умов для запобігання корупції та виведення таких закупівель із “сірої” зони, підвищення рівня конкуренції, що слугувало б передумовою для розширення ринку середнього та малого бізнесу. Однак проект закону не було підтримано народними депутатами.

Разом з цим у 2018 році Мінекономрозвитку спільно з експертами проекту “Прозорість та підзвітність у державному управлінні та послугах (TAPAS)” та проекту Європейського Союзу “Підтримка впровадження Стратегії реформування публічних закупівель/Дорожньої карти для гармонізації в Україні” розроблений проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель” (далі – законопроект гармонізації), метою якого є удосконалення системи публічних закупівель, спрямованого на розвиток конкурентного середовища та добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні, а також забезпечення виконання згідно із Угодою між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом (далі - ЄС), Європейським співтовариством з атомної енергії і її державами-членами, з іншої сторони, міжнародних зобов'язань України у сфері публічних закупівель шляхом гармонізації основних положень Закону України “Про публічні закупівлі” до Директив у сфері закупівель.

Законопроектом гармонізації передбачена низка важливих змін, зокрема:

- нові підходи до оскарження процедур закупівель, які призведуть до зменшення рівня зловживань недобросовісними скаржниками механізмом оскарження для штучного затягування процедур закупівель та разом з цим забезпечить відповідне право суб'єктів господарювання на оскарження процедур закупівель згідно із принципами здійснення публічних закупівель, закріплених в Законі;
- зміна статусу тендерних комітетів, як колективних органів, що відповідають за весь процес організації процедур та прийняття рішень щодо закупівлі товарів, робіт та послуг до статусу робочих груп та введення уповноважених осіб відповідальних за процес організації процедур і забезпечення замовника необхідними закупівлями;
- регламентовано новий інструмент в електронній системі закупівель, який широко застосовується в європейській закупівельній практиці – аномально низька ціна тендерної пропозиції учасника процедури закупівлі;
- змінено підхід до визначення критеріїв оцінки;
- введено новий вид закупівлі – спрощена закупівля, порядок здійснення якої розповсюджується на закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких встановлена в абзацах другому і третьому частини першої статті 2 Закону, та проведення яких через електронну систему закупівель стає обов'язковим;
- розширено перелік конкурентних процедур закупівель. Окрім процедури відкритих торгів та конкурентного діалогу, замовник зможе застосовувати процедуру торгів з обмеженою участю.

Поруч з цим передбачено інші зміни, метою яких є забезпечення ефективного, прозорого та якісного здійснення публічних закупівель й, зокрема, належного функціонування електронної системи закупівель.

Також звітного року було внесено зміни до Закону в частині встановлення порядку здійснення моніторингу закупівель. Зазначені зміни були внесені Законом України від 21.12.2017 № 2265-VIII “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законів України щодо здійснення моніторингу закупівель”.

На виконання цих змін Мінекономрозвитку було прийнято участь в розроблені відповідних

підзаконних актів та державним підприємством “Прозорро” (далі - ДП “Прозорро”), як адміністратором електронної системи, забезпечено технічну можливість здійснення Державною аудиторською службою та її територіальними органами в електронній системі закупівель моніторингу закупівель із використанням автоматичних індикаторів ризику. Використання автоматичних індикаторів ризику дає можливість автоматично здійснювати вибір процедур закупівель, що містять ознаки порушень законодавства у сфері публічних закупівель. Наразі в переліку 35 ризик-індикаторів, за якими системою автоматично перевіряється кожна процедура закупівлі.

Важливою подією звітного року стало завершення міграції всіх даних та компонентів електронної системи закупівель з Amazon в український Дата-центр, що дозволить зберігати дані в Україні та таким чином забезпечити вимоги діючого законодавства; разом з тим розпочато перехід на електронну тендерну документацію: реалізовано перші поля (тип закупівлі, спосіб оплати) та технічно реалізовано укладання рамкових угод; звітного року були проведені тестування штучного інтелекту у взаємодії з електронною системою закупівель, який працює як рекомендаційна система, що шукає для постачальників актуальні для них тендери та має на меті зекономити час постачальників, підвищити конкурентність та відсоток торгів, що успішно відбуваються в системі.

Міжнародна діяльність

Міжнародна співпраця в сфері публічних закупівель є одним зі стратегічно важливих напрямів діяльності Мінекономрозвитку.

На виконання статті 8 протягом звітного року Мінекономрозвитку тісно співпрацювало з міжнародними партнерами та організаціями, зокрема Комітетом COT з державних закупівель (WTO GPA), Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD), Світовим Банком (WB), Партнерством по відкритим контрактам Open Contracting Partnership (OCP), Програмою розвитку комерційного права Міністерства торгівлі США (CLDP), проектами міжнародної технічної допомоги тощо.

В рамках реалізації функції щодо міжнародного співробітництва у сфері публічних закупівель протягом 2018 року Мінекономрозвитку здійснено відповідні заходи:

В березні, червні, жовтні та листопаді 2018 року у м. Женева, Швейцарська Конфедерація, відбулись чергові засідання Комітету COT з державних закупівель (далі – Комітет). Під час засідань Комітету обговорені питання та пропозиції країн-членів стосовно приєднання нових країн до Угоди. Серед таких країн - Російська Федерація (далі - РФ), котра включила пропозицію доступу до свого ринку територію анексованої Автономної республіки Крим та м. Севастополь. Українська делегація висловила офіційну позицію, щодо неприпустимості включення такої пропозиції, в чому отримали повну підтримку міжнародної спільноти, зокрема ЄС, США, Південної Кореї, Японії, Канади, Швейцарії, Норвегії.

Крім того, Міністерством було проведено ряд двосторонніх зустрічей з делегаціями США, Канади, Японії, ЄС, Австралії, Нової Зеландії, Киргизької Республіки, а також з Головою профільного Комітету COT, під час яких здійснювалася робота із залучення вищезазначених країн у пілотний проект зі створення уніфікованого порталу для агрегації оголошень про проведення закупівель.

В рамках вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель протягом 2018 року Мінекономрозвитку прийняло участь у низці заходів, зокрема:

1) 5 - 7 березня в м. Сантьяго, Республіка Чилі, відбувся практичний семінар “Open Contracting Data Standard for Electronic Public Procurement” з питань електронних публічних закупівель та стандартів відкритих контрактних даних. Під час заходу учасники семінару обмінялись досвідом щодо ключових питань моніторингу даних та обговорили головні переваги та виклики впровадження стандартів відкритих договірних даних в електронних системах закупівель, що в подальшому було використано під час розробки системи ризик-індикаторів для моніторингу публічних закупівель Державною аудиторською службою України;

2) 27 - 28 березня 2018 року у м. Париж, Франція, пройшов щорічний міжнародний Форум з питань протидії корупції та взаємодії. Під час форуму, представники Мінекономрозвитку мали можливість ознайомитись з міжнародним досвідом протидії корупції. Під час заходу були окреслені ключові питання з удосконалення антикорупційних ризиків у сфері публічних закупівель;

3) 29 - 30 травня 2018 року в м. Київ проведено Другу регіональну Конференцію східного регіону Європи з питань публічних закупівель за участі представників України, Молдови, Грузії, Вірменії та Азербайджану. Основною метою конференції було ознайомлення учасників з перебігом останніх подій у сфері публічних закупівель ЄС, а також тенденціями, досягненнями і викликами у цій сфері в регіоні;

4) 17 - 19 травня 2018 року у м. Бішкек, Киргизька Республіка, відбулась Друга Міжнародна Відкрита Конференція "Ефективне управління державними закупівлями – 2018", під час якої учасники поділились своїм досвідом і практикою в області реформування сфери публічних закупівель, акцентуючи увагу на стандартизації та застосуванні відкритих контрактів у державних закупівлях, підвищенні ефективності ланцюжків постачань в сфері охорони здоров'я за допомогою інновацій, зокрема, застосуванні дронів для доставки медикаментів, доставці "остання миля", впровадженні blockchain-технології для боротьби із контрафактом та участі середнього та малого бізнесу у державних закупівлях;

5) 8 - 10 травня 2018 року у м. Бухарест, Румунія, відбувся 14-й форум "Procurement, Integrity, Management and Openness Forum" (Форум з обміну знаннями в сфері державних закупівель) (далі – Форум PRIMO). Під час Форуму PRIMO учасники поділилися досвідом і практикою в області реформування сфери публічних закупівель у своїх країнах та результатами застосування інноваційних підходів в проведенні публічних закупівель, обговорили складові професійної етики, поняття чесності в публічних закупівлях, кращі практики Світового Банку та Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР), засади моніторингу з боку громадянського суспільства;

6) 4 - 7 червня 2018 року відбулась навчальна поїздка до м. Мадрид, Королівство Іспанія, за програмою "Централізація, професіоналізація та використання і розробка електронних каталогів в сфері публічних закупівель", під час якої представники Мінекономрозвитку зустрілись з представниками Уповноваженого органу у сфері публічних закупівель Королівства Іспанії, органу оскарження Королівства Іспанії, державної платформи електронних закупівель, Обсерваторії державних закупівель та Генеральної дирекції з централізації публічних закупівель, ознайомились з найкращими практиками здійснення закупівель на різних рівнях (центральному та регіональному), досвідом щодо організаційного розвитку централізованих закупівельних організацій, Консультативною радою, а також системами управління замовленнями та оплатою;

7) За підтримки Міністерства торгівлі Сполучених Штатів Америки CLDP, 2 - 4 травня та 5 - 7 грудня 2018 року у м. Кишинів відбулись практичні семінари "Прозорі та ефективні закупівлі" та "Прозорість та ефективність публічних закупівель". Метою проведення семінарів було обговорення переваг та викликів при створенні та впровадженні національних систем електронних публічних закупівель, забезпечення ефективного функціонування екосистеми публічних закупівель, розглянуті питання щодо розробки та управління інструментами електронних публічних закупівель, моніторингу даних та аудиту електронних публічних закупівель, управління ризиками а також питання щодо організації та функціонування централізованих закупівельних організацій;

8) 23 - 25 жовтня 2018 року у м. Кишинів, Республіка Молдова, відбувся регіональний семінар СОТ/ЄБРР/ПРООН з Угоди про державні закупівлі для країн Центральної та Східної Європи, Центральної Азії та Кавказу. Семінар дозволив обговорити питання впливу публічних закупівель, міжнародних торговельних дисциплін та відкритих даних на інклюзивне економічне зростання, регіональні тенденції та формування політик для країн з перехідною економікою та країнами з економікою, що розвиваються.

В рамках реалізації функції щодо організації нарад та семінарів з питань закупівель Мінекономрозвитку:

1) 16 - 20 квітня у м. Київ спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку, Київською школою економіки (далі – КШЕ) та [Трансперенсі Інтернешнл Україна](#) проведено навчальний семінар "Стратегія централізації закупівель для "Прозорро" в Україні". Метою семінару було визначено розгляд попередньої концепції та проекту плану дій для центральних закупівель в Україні відповідно до стандартів ОЕСР;

2) 26 квітня, 18-19 червня 2018 року у м. Київ спільно з Проектом ЄС-ОЕСР SIGMA було проведено навчальні семінари на теми: "Динамічні системи закупівель та електронні каталоги", "Аномально низькі ціни в публічних закупівлях". Метою семінарів стало вивчення практичного досвіду європейських країн щодо переваг використання електронних каталогів та динамічних систем закупівель, а також можливості їх застосування в системі публічних закупівель в Україні, фактори ризику вибору аномально низьких тендерних пропозицій, методи їх ідентифікації тощо та концепцію вартості життєвого циклу на практичних прикладах;

3) 2 жовтня та 20 листопада 2018 року у м. Київ в ході зустрічей з делегаціями представників Агентства з публічних закупівель Литовської Республіки та представників посольства Фінляндської Республіки презентовано електронну систему публічних закупівель "Прозорро", зокрема технічні характеристики та її функціональні можливості. Литовська та фінляндська сторони висловили зацікавленість можливістю імплементації системи публічних закупівель "Прозорро" в своїх країнах.

Завдяки досягненням в сфері реформування публічних закупівель в Україні Максим Нефьодов – перший заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України був запрошений в якості члена до складу незалежної консультативної ради - організації з підтримки застосування відкритих даних у сфері публічних закупівель Open Contracting Partnership. 7 - 8 червня у м. Вашингтон (Сполучені Штати Америки) консультативна рада відзначила роль Максима Нефьодова у впровадженні стандарту відкритих даних OCDS в електронній системі закупівель та успішному просуванні українського досвіду на міжнародному рівні.

Професіоналізація сфери публічних закупівель та інформаційний ресурс з питань закупівель Мінекономрозвитку

Основною метою реформи публічних закупівель є створення сучасної і дієвої системи публічних закупівель, спрямованої на ефективне витрачання коштів платників податків та забезпечення потреб держави і територіальних громад, створення конкурентного середовища та подальший розвиток добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні.

Одним зі стратегічних напрямків реформування є професіоналізація сфери публічних закупівель, зокрема розвиток інституційної спроможності системи професіоналізації.

З метою побудови високопрофесійного ринку публічних закупівель Мінекономрозвитку було продовжено роботу в рамках ініціативи щодо співпраці із закладами вищої освіти України.

Так, Міністерством у 2018 році було налагоджено співпрацю із закладами вищої освіти приватної форми власності щодо необхідності та доцільності запровадження дисципліни з вивчення публічних закупівель. За результатами проведеної роботи 7 закладів вищої освіти виявили бажання співпрацювати в напрямку підготовки фахівців з управління публічними закупівлями шляхом упровадження на 2018-2019 навчальні роки освітніх програм, навчальних дисциплін, курсів для підготовки здобувачів вищої освіти першого та другого рівнів за спеціальностями: 051 "Економіка", 072 "Фінанси, банківська справа та страхування", 073 "Менеджмент", 075 "Маркетинг", 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", 281 "Публічне управління та адміністрування". З детальною інформацією можна ознайомитись за посиланням goo.gl/akmuCq (Розділ "Професійна підготовка фахівців").

Разом з тим з метою виконання плану заходів реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель Мінекономрозвитку спільно з КШЕ було проведено ряд досліджень та опитувань спеціалістів, залучених до здійснення закупівельної діяльності в організаціях-замовниках щодо поширеності формату роботи уповноважених осіб, їх повноважень та витрат часу на проведення закупівель. Під час анкетування виявлено, що діяльність осіб, які відповідають за закупівельний процес, не описана жодними стандартами, які б містили чіткі і однозначні вимоги до знань, умінь та навичок, освіти та кваліфікації таких спеціалістів.

Зважаючи на результати проведеного дослідження, а також на можливий негативний вплив такої ситуації на розвиток професіоналізації у сфері публічних закупівель, Мінекономрозвитку було розроблено професійний стандарт для професії "Фахівець з публічних закупівель", яка передбачена Національним класифікатором України [ДК 003:2010](#) "Класифікатор професій" та затверджена наказом Мінекономрозвитку від 10.08.2016 № 1328 за кодом КП 2419.2.

Затверджений професійний стандарт для професії "Фахівець з публічних закупівель" має стати потужним чинником розвитку у напрямку професіоналізації сфери публічних закупівель та сприятиме залученню до організацій-замовників професійних спеціалістів, які виконуватимуть покладені на них функції спираючись на необхідні вміння, знання та навички.

Запровадження професійного стандарту сприятиме узгодженому розумінню функцій особи, яка здійснюватиме закупівельну діяльність, та дозволить роз'яснити сферу її обов'язків та кваліфікаційні вимоги до такої особи, а також допоможе у процесі підбору та найму персоналу, як фахівця з публічних закупівель, який виступатиме уповноваженою особою для здійснення закупівельних операцій. Детально з інформацією можна ознайомитись на офіційному сайті Мінекономрозвитку в розділі "Публічні закупівлі" рубрика "Професіоналізація" за посиланням <http://www.me.gov.ua>.

Водночас Мінекономрозвитку спільно з КШЕ та Проектом TAPAS продовжено роботу в напрямку навчання фахівців в сфері публічних закупівель за програмою "Професіоналізація закупівель" в Центрі вдосконалення закупівель КШЕ. Протягом звітного року 131 випускник програми "Професіоналізація закупівель" отримав у відповідності до сучасних стандартів професійні знання щодо публічних закупівель.

Разом з тим, з метою створення мережі професійних тренерів із закупівель, у 2018 році було проведено другий поглиблений комплексний навчальний тренінг для тренерів із публічних закупівель. Протягом звітного року випускниками навчального тренінгу для тренерів було проведено ряд лекцій щодо публічних закупівель, які відвідали 562 слухача.

Також з метою підвищення рівня знань суб'єктів сфери публічних закупівель було проведено ряд заходів, зокрема Центром вдосконалення закупівель – проведено 6 безкоштовних відкритих лекцій та 8 семінарів, які відвідали понад 231 учасник.

Крім того, ДП "Прозорро" проведено відкриту зустріч із організаторами закупівель та 3 тренінги для представників засобів масової інформації та громадськості, що присвячені ознайомленню з можливостями аналітичних сервісів для моніторингу закупівель. Також протягом 2018 року проведено 21 зустріч з організаторами закупівель та учасниками у форматі "бізнес-сніданок" з метою узагальнення практики здійснення закупівель, зокрема через обговорення проблемних питань та надання практичних порад.

У 2018 році оновлено Інфобокс за посиланням <https://infobox.prozorro.org/>- портал корисних матеріалів про публічні закупівлі, який адмініструє ДП "Прозорро". Адаптовано дизайн під потреби користувачів, покращено пошук матеріалів, створено зручне групування статей, а матеріали можна знайти через пошукові сайти.

Разом з тим ДП "Прозорро" оновило бібліотеку примірних специфікацій, завдяки якій організатор закупівель може обрати необхідні технічні та якісні критерії для предмета закупівель.

З метою збільшення поінформованості суб'єктів сфери публічних закупівель, щодо застосування законодавства у сфері публічних закупівель та на виконання статті 8 Закону Мінекономрозвитку було підготовлено та розміщено узагальнені відповіді рекомендаційного характеру на Інформаційному ресурсі за посиланням www.me.gov.ua.

Протягом звітного періоду на Інформаційному ресурсі були розміщені узагальнені листи рекомендаційного характеру:

— "Щодо учасників нерезидентів" – лист від 17.01.2018 № 3304-06/1900-06;

— "Щодо правонаступництва та новостворених юридичних осіб" – лист від 23.03.2018 № 3304-04/12631-07;

- “Щодо застосування санкцій” – лист від 19.06.2018 № 3304-04/26252-07 та лист від 07.09.2018 № 3304-04/39245-06;
- “Щодо відмови учаснику в участі у процедурі закупівлі” – лист від 07.08.2018 № 3304-04/33947-06;
- “Щодо інформації про перелік відкритих єдиних державних реєстрів, доступ до яких є вільним” – лист від 10.09.2018 № 3304-04/39642-06;
- “Щодо застосування нецінових критеріїв оцінки” – лист від 08.10.2018 № 3304-04/44053-06, який містить рекомендації та практичні приклади застосування замовниками нецінових критеріїв оцінки під час проведення процедур закупівель.
- “Щодо здійснення закупівель у зв’язку з введенням воєнного стану в окремих місцевостях” – лист від 10.12.2018 № 3304-04/54045-06;
- “Щодо розрахунку ціни на природний газ” – лист від 11.12.2018 № 3304-04/54265-06, в якому надано рекомендації замовникам з метою вирішення проблемних питань, пов’язаних з необґрунтованим підвищенням ціни на природний газ у договорах про закупівлю. Для розробки рекомендацій Міністерством створено робочу групу (наказ Мінекономрозвитку від 18.07.2018 № 980 “Про утворення робочої групи щодо вирішення проблемних питань, пов’язаних з необґрунтованим підвищенням ціни на природний газ у договорах про закупівлю”), до складу якої були включені представники Мінекономрозвитку, ДП “Держзовнішінформ”, НАК “Нафтогаз”, ПАТ “Укргазвидобування”, ПАТ “Укрпошта”, Київської школи економіки. Зазначеною робочою групою було напрацьовано механізм ціноутворення на природний газ та запропоновано оптимальний підхід до порядку зміни ціни в договорах за умови волатильності ринку природного газу.
- “Щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії” – лист від 13.12.2018 № 3304-04/54502-07, який містить рекомендації замовникам стосовно забезпечення можливості завчасного проведення публічних закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії для безперебійного постачання електричної енергії;
- “Щодо закупівлі лікарських засобів” – спільний лист Мінекономрозвитку та МОЗ від 19.12.2018 № 3301-04/55905-03/01.7/33810. У зазначеному листі узагальнено рекомендації щодо здійснення закупівель лікарських засобів з метою підвищення ефективності таких закупівель, збільшення конкуренції, зменшення порушень законодавства та забезпечення принципів закупівлі щодо недопущення дискримінації учасників, та у зв’язку з рекомендаціями Антимонопольного Комітету України “Про здійснення заходів, спрямованих на розвиток конкуренції, запобігання порушення законодавства про заходи економічної конкуренції” від 30.03.2018 № 4-рк. Так, Мінекономрозвитку спільно з МОЗ, АМКУ та ГО “Центр протидії корупції” проаналізовано проблемні питання, що виникають у замовників під час закупівлі лікарських засобів, проведено робочі зустрічі з замовниками, учасниками та експертами, за результатами яких підготовлено рекомендації викладені у спільному листі.

Крім того, надано (актуалізовано) інформацію про перелік відкритих єдиних державних реєстрів, доступ до яких є вільним, та інформацію про зміну рахунків на оплату за подання скарг до органу оскарження, зокрема листи “Щодо інформації про перелік відкритих єдиних державних реєстрів, доступ до яких є вільним” - лист від 29.01.2018 № 3304-06/3584-06; “Щодо актуалізації інформації

про перелік відкритих єдиних державних реєстрів, доступ до яких є вільним” - лист від 30.03.2018 № 3304-04/14048-06; “Щодо зміни рахунків на оплату за подання скарг до органу оскарження” - лист від 03.07.2018 № 3304-04/28316-07.

У свою чергу, в рамках реалізації функції надання безоплатних консультацій рекомендаційного характеру з питань закупівель за 2018 рік, до Міністерства через Інформаційний ресурс надійшло 1030 запитів, відповіді на які оприлюднені на сайті Міністерства.

Централізовані закупівельні організації

З метою реалізації пілотного проекту з організації діяльності централізованої закупівельної організації (далі – пілотний проект) прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 16.05.2018 № 377 “Про продовження реалізації пілотного проекту з організації діяльності централізованої закупівельної організації”.

Для забезпечення можливості опрацювання на практиці механізму централізованих закупівель в рамках продовження реалізації пілотного проекту наказом Мінекономрозвитку від 13.06.2018 № 810 “Про організацію діяльності централізованої закупівельної організації в рамках продовження реалізації пілотного проекту” державну установу “Професійні закупівлі” (далі - ДУ “Професійні закупівлі”) наділено функцією централізованої закупівельної організації (далі - ЦЗО) та затверджено перелік товарів і послуг, закупівлю яких ДУ “Професійні закупівлі” може здійснювати в інтересах Секретаріату Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади.

Протягом часу, на який було продовжено пілотний проект ДУ “Професійні закупівлі” для Міністерства охорони здоров’я України, Державної служби морського та річкового транспорту України та Державної служби України з безпеки на транспорті було проведено та успішно завершено 14 процедур відкритих торгів на суму 33,865 млн грн.

Порівнюючи категорії товарів, які ДУ “Професійні закупівлі” закуповувала у 2018 році з категоріями 2017 року слід відмітити, що перелік товарів і послуг був розширений і акцент був зміщений в сторону складних товарних груп.

Переконавшись у дієвості ЦЗО у 2018 році замовники почали передавали до ДУ “Професійні закупівлі” ті закупівлі, які потребували ґрунтовних знань певної категорії, а відтак були складними для тендерних комітетів, зокрема, закупівлі серверних систем (гіперконвергентний обчислювальний комплекс), пакети програмного забезпечення для створення документів, джерела безперебійного живлення, системи електронного документообігу тощо.

В той же час, передача до ДУ “Професійні закупівлі” закупівель складної категорії товарів безпосередньо вплинула на такий показник, як середня кількість учасників на торгах, який не суттєво зменшився до 3,4 учасників у порівнянні з 3,8 учасниками у 2017 році.

За результатами проведених процедур закупівель ДУ “Професійні закупівлі”, різниця між очікуваною вартістю предметів закупівля та укладеними договорами в 2018 році склала 13,9%, що в абсолютному відношенні становить 6,527 млн грн.

З огляду на результати реалізації пілотного проекту та на виконання вимог Закону, ураховуючи при цьому зацікавленість замовників у діяльності ЦЗО, що підтверджується листами органів виконавчої влади щодо ефективної роботи у рамках пілотного проекту, та на результати аналізу досвіду ЦЗО в інших країнах, підготовлений Мінекономрозвитку проект постанови Кабінету Міністрів України "Про Особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій" прийнято на засіданні Уряду 27.12.2019 за № 1216.

Сфера публічних закупівель в цифрах

З моменту створення та станом на кінець 2018 року всього в електронній системі закупівель зареєстровано близько 35 тис. організаторів закупівель та понад 210 тис. учасників закупівель. Оголошено 2,730 млн закупівель очікуваною вартістю майже 2,072 трлн грн, з яких: 458 тис. надпорогових закупівель з очікуваною вартістю 1,626 трлн грн, 784 тис. допорогових закупівель з очікуваною вартістю майже 235 млрд грн та опубліковано 1,488 млн звітів про укладені договори на суму 210 млрд грн.

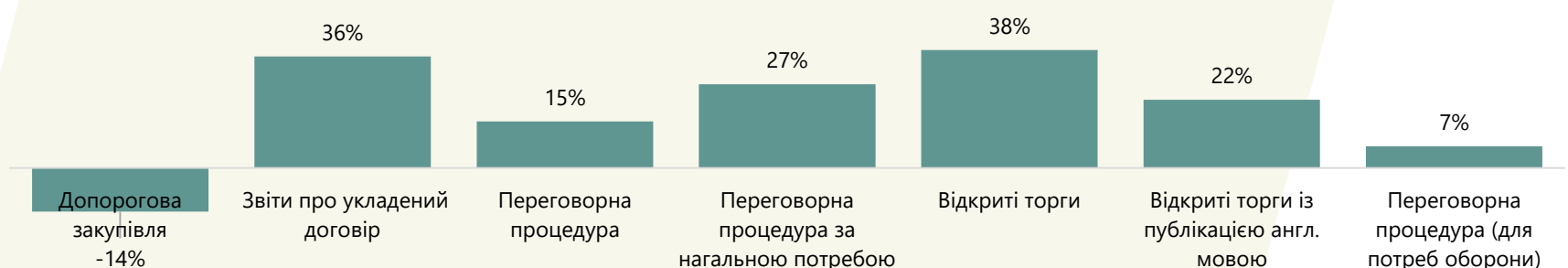
Різниця суми очікуваної вартості закупівель та суми переможних пропозицій складає 7,64% або близько 65,5 млрд грн в абсолютному еквіваленті.

За звітний період 2018 року за даними електронної системи закупівель було оголошено 1,252 млн оголошень про проведення закупівель, з яких 230,6 тис. (18%) склали оголошення про проведення надпорогових закупівель, 237,5 тис. (19%) допорогових закупівель та 783,7 тис. (63%) опубліковано звітів про укладені договори.

Таким чином, проведення Допорогів за кількістю склало 82% всіх оголошених закупівель в електронній системі закупівель в звітному році.

Загалом кількість оголошень про закупівлі зросла на 22% порівняно з 2017 роком. Разом з тим, частка оголошень про проведення відкритих торгів зросла на 38%, звітів про укладені договори збільшилось на 36%. При цьому зменшилась кількість оголошень допорогових закупівель на 14% (Рис. 1).

Рис. 1. Приріст кількості оголошених закупівель в 2018 році порівняно з 2017 роком

Аналіз оголошень про закупівлі свідчить, що з конкурентних методів закупівель організатори закупівель найчастіше обирають допорогові закупівлі (19%) та відкриті торги (13%), натомість не зменшується кількість звітів про укладені договори, які звітного року склали 63% загальної кількості від усіх оголошених закупівель в ЕСЗ.

Організатори та учасники закупівель

Кількість організаторів, які були активні та провели свої закупівлі в 2018 році, становила понад 28 тис. Порівняно з минулим роком їх кількість зросла на 5 %.

Найбільша кількість організаторів закупівель зосереджена в Київській області та м. Київ, Дніпропетровській, Донецькій, Львівській, Одеській та Харківській областях, а найменше – в Чернівецькій, Луганській, Волинській та Тернопільській областях.

Водночас 53% всіх організаторів закупівель в 2018 році провели від 1 до 10 включно закупівель на рік, 13% всіх організаторів - 11-20 закупівель, майже 24% організаторів мають на рік від 21 до 100 закупівель, понад 100 закупівель на рік мають лише 10% організаторів (Рис. 2).

Організаторів з найбільшою кількістю закупівель та з найбільшою сумою очікуваної вартості закупівель звітного року відображено в табл.1 та 2.

Рис. 2. Кількість проведених організаторами закупівель в 2018 рік

Таблиця 1. Організатори з найбільшою кількістю закупівель на рік (включно зі звітами про укладені договори)

Організатор закупівель	Кіль-ть закупівель	Очікувана вартість (грн)
Департамент житлового господарства Харківської міської ради	3 006	452 803 063,04
Національний університет "Львівська політехніка"	2 425	185 250 476,54
Центр обслуговування підрозділів Національної поліції України	1 993	229 579 426,32
Харківський національний медичний університет	1 872	189 301 228,38
Головне управління національної поліції в Чернігівській області	1 794	46 833 823,40

Таблиця 2. Організатори з найбільшою очікуваною вартістю закупівель за рік

Організатор закупівель	Кіль-ть закупівель	Очікувана вартість (грн)
АТ "Укргазвидобування"	1 200	47 618 626 028,09
Публічне акціонерне товариство "Донбасенерго"	1	21 273 579 249,52
https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-10-31-000245-b Допорогова закупівля	1	21 273 579 249,52
Філія "Оператор газотранспортної системи України" АТ "Укртрансгаз"	21	20 143 713 748,25
Державне підприємство "Українське авіаційно-транспортне підприємство "Хорів-авіа"	1	18 226 200 000,00
https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-08-18-000045-c Переговорна процедура	1	18 226 200 000,00
Філія "Центр забезпечення виробництва" акціонерного товариства "Українська залізниця"	475	16 349 752 928,10

Загалом в 2018 році активних учасників було близько 148 тис. Порівняно з 2017 роком їх кількість збільшилась на 16%.

З усіх учасників закупівель 27% подали лише 1 цінову пропозицію в оголошених закупівлях 2018 року (всі методи закупівель, крім звітів).

Аналіз активності учасників за методами закупівель в оголошених закупівлях 2018 року показує, що найбільша їх кількість прийняла участь у процедурах відкритих торгів (37 613 учасника) та у допорогових закупівлях (31 817 учасників), не враховуючи учасників, з якими було укладено прямі договори (122 646). В переговорній процедурі зросла кількість учасників на 23% порівняно з минулим роком, а в переговорній процедурі (для потреб оборони) на 11% учасників більше ніж торік (Табл.3).

Таблиця 3. Учасники закупівель за методами закупівель

Процедура закупівлі	Кіль-ть унікальних учасників	Приріст учасників в 2018 році в порівнянні з 2017
Допорогова закупівля	31 817	-8%
Процедура звітування про укладений договір	122 646	21%
Переговорна процедура	11 869	23%
Відкриті торги	37 613	14%
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	5 649	-1%
Переговорна процедура (для потреб оборони)	1 141	11%

Найбільша кількість учасників зосереджена в Київській області та м. Київ – 27 200 активних учасників закупівель в 2018 році, Дніпропетровській – 10 196, Харківській – 9 219, Львівській – 7 385.

Електронна система закупівель надає значні можливості та переваги в збуті продукції та послуг. Підприємства, що виступили учасниками публічних закупівель, мали можливості отримати новий ринок для збуту своєї продукції за спрощеною процедурою, при цьому не витрачаючи кошти на просування товару, рекламу, пошук партнерів, інвесторів тощо.

Відхилення пропозицій (дискваліфікації) в закупівлях

Порівняно з минулим роком відсоток відхилених учасників організаторами (дискваліфікацій) в конкурентних закупівлях звітного року не змінився і становить 10%.

Найбільший відсоток дискваліфікацій спостерігається у відкритих торгах – 13% та в переговорній (процедурі для потреб оборони) – 16%. Порівняно з минулим роком зріс відсоток дискваліфікацій в переговорній процедурі (для потреб оборони) з 12% до 16%, натомість зменшився в у відкритих торгах із публікацією англ. мовою - з 3% до 2% (Табл. 4).

Таблиця 4. Діяльність учасників та організаторів в завершених закупівлях в 2018 році

Процедура закупівлі	Кіль-ть тендерів	Кіль-ть унікальних учасників	Кількість цінових пропозицій	К-сть дискваліфікацій	% дискваліфікацій	Середня кіль-ть пропозицій на торги
Всього	251 655	49 275	621 546	65 131	10%	2,28
Допорогова закупівля	167 174	30 816	351 639	31 559	9%	2,06
Відкриті торги	78 332	33 254	244 363	32 398	13%	2,66
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	4 790	4 696	20 910	450	2%	2,82
Переговорна процедура (для потреб оборони)	1 359	1 045	4 634	724	16%	2,48

Основними причинами дискваліфікацій організатори вказували невідповідність вимогам тендерної документації - 51%. Такими стали закупівлі будівельних робіт та поточного ремонту, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції, медичного обладнання, фармацевтичної продукції та засобів особистої гігієни.

При цьому в 43% всіх дискваліфікацій не було вказано причини, що суперечить вимогам Закону. Це закупівлі офісної та комп'ютерної техніки, устаткування та приладдя, крім меблів та пакетів програмного забезпечення, продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції, меблів (у тому числі офісні меблі), меблево-декоративних виробів, побутової техніки (крім освітлювального обладнання) та засобів для чищення.

Водночас в 14% всіх дискваліфікацій організатор вказав, що учасник не відповідає кваліфікаційним критеріям та в 11%, що учасник не надав необхідні документи.

Організаторів з найбільшою кількістю дискваліфікацій учасника в лоті у звітному році відображено в табл. 5.

Таблиця 5. Організатори з найбільшою кількістю дискваліфікацій учасника

Організатор	К-сть дискваліфікацій
Регіональна філія "Одеська залізниця" ПАТ "Укрзалізниця"	499
відокремлений підрозділ "Рівненська АЕС" державного підприємства "НАЕК "Енергоатом"	473
АТ "Укргазвидобування"	471
Регіональна філія "Південна залізниця" акціонерного товариства "українська залізниця"	429
Регіональна філія "Придніпровська залізниця" ПАТ "Українська залізниця"	407
Департамент гуманітарної політики дніпровської міської ради	393
Регіональна філія "Львівська залізниця" АТ "Українська залізниця"	371

Загальний обсяг завершених закупівель у звітному році

За результатами аналізу даних в електронній системі закупівель в 2018 році 28 тис. організаторів успішно завершили 1,084 млн закупівель, в яких було 1,115 млн лотів з очікуваною вартістю 657,710 млрд грн.

З усіх закупівель 88% склали Допороги та 12% - Надпороги (Табл.6). Всього в цих закупівлях взяло участь 148 тис. учасників.

Таблиця 6. Завершені закупівлі

	Кіль-ть закупівель	Частка кількості (%)	Очікувана вартість лотів (грн)	Частка оч. вартості (%)
Допороги	950 907	88%	188 643 294 150	29%
Надпороги	133 336	12%	469 067 411 872	71%
Всього	1 084 243	100%	657 710 706 022	100%

Стрімко збільшується (на 36% порівняно з минулим роком) кількість укладення прямих договорів організаторами закупівель без використання ЕСЗ. У звітному році кількість звітів про укладені договори складає 72% (783 737) від всіх завершених закупівель в ЕСЗ, з яких 64% (501 754) становить частка звітів з очікуваною вартістю до 50 тис. грн, 30% (231 187)- від 50 тис. до 200 тис. грн, 6% (50 796) - понад 200 тис. грн.

Разом з тим, порівняно з минулим звітним роком на 31 % збільшилась кількість та на 55% загальна очікувана вартість процедур відкритих торгів. Інформація про закупівлі звітного року, їх частка та порівняння з 2017 роком наведені в Табл. 7. (Рис. 3).

Таблиця 7. Завершені закупівлі
2018 року за методами закупівель

Процедура закупівлі	Кіль-ть тендерів	Частка від загальної кількості (%)	Очікувана вартість лотів (грн)	Частка від загальної вартості (%)	Порівняння з 2017 роком кількості закупівель	Порівняння з 2017 роком оч. вартості закупівель
Всього	1 084 243	100%	657 710 706 022	100%	+25%	+31%
Допорогова закупівля	167 170	15,4%	80 418 171 050	12,2%	-10%	+97%
Процедура звітування про укладений договір	783 737	72,3%	108 225 123 100	16,5%	+36%	+37%
Переговорна процедура	48 866	4,5%	102 942 643 007	15,7%	+18%	+14%
Відкриті торги	78 322	7,2%	151 409 922 361	23,0%	+31%	+55%
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	4 789	0,4%	194 710 011 873	29,6%	+8%	+9%
Переговорна процедура (для потреб оборони)	1 359	0,1%	20 004 834 630	3,0%	+9%	+53%
Конкурентний діалог	8		132 118 532		-53%	-91%
ЕСКО контракти	170				-45%	

У відсотковому вираженні найбільше коштів організатори витратили при закупівлі будівельних робіт та поточного ремонту, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, а також транспортного обладнання та допоміжного приладдя до нього. Закупівлі будівельних робіт та послуг склали близько 38% сумарної очікуваної вартості всіх закупівель в електронній системі закупівель звітного року, що в абсолютному відношенні складає 249 млрд грн.

Рис. 3. Частка кількості процедур закупівель відповідно Закону України

Причини використання переговорної процедури

В 2018 році успішно завершилось 48 866 закупівлі за переговорною процедурою. При опублікуванні закупівель організаторами закупівель було вказано наступні причини їх використання (Табл.8):

Таблиця 8. Причини використання переговорної процедури

Причина використання	Кількість закупівель	Сума лотів (грн)
Всього	48 866	102 942 643 007
Відсутність конкуренції	31 523	68 399 343 858
Закупівля творів мистецтва	1 349	2 477 449 540
Закупівля юридичних послуг	30	1 449 659 889
Замовником двічі відмінено тендер	12 895	21 010 679 748
Нагальна потреба у здійсненні закупівлі	919	1 571 307 210
Необхідність проведення додаткових будівельних робіт	754	3 561 790 077
Потреба здійснити додаткову закупівлю	1 396	4 472 412 686

Найбільше закупівель проведених за наявності такої підстави, як “Відсутність конкуренції” були закупівлі нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, комунальних послуг, послуг у сферах поводження зі стічними водами та сміттям, послуги у сферах санітарії та охорони довкілля, поштових та телекомунікаційних послуг. Понад 100 переговорних процедур за наявності такої підстави було проведено ГУНП в Київській області, квартирно-експлуатаційним відділом м. Дніпро, Головним управлінням Національної поліції в Дніпропетровській області, Центром обслуговування підрозділів Національної поліції України, Департаментом патрульної поліції та Управлінням освіти, культури, молоді та спорту Криворізької районної державної адміністрації.

Найбільше переговорних процедур за наявності такої підстави, як “Двічі відмінено тендер” провели: Регіональна філія “Південна залізниця” Акціонерного товариства “Українська залізниця” (105 закупівель), Регіональна філія “Південно-західна залізниця” акціонерного товариства “Українська залізниця” (83 закупівлі), Філія “Центральна станція зв'язку” ПАТ “Українська залізниця” (83 закупівлі). За цією підставою було закуплено нафтопродукти, паливо, електроенергію та інші джерела енергії, медичне обладнання, фармацевтичну продукцію та засоби особистої гігієни, продукти харчування, напої, тютюн та супутня продукція.

Найбільша кількість закупівель творів мистецтва здійснена Українським культурним фондом – 299 закупівель, Державним підприємством “Центр захисту інформаційного простору України” – 175 закупівель, Державною науковою установою “Інститут модернізації змісту освіти” – 134 закупівлі, Державною установою “Український інститут книги” – 91 закупівля.

Водночас закупівлі нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, комунальних послуг, послуг у сферах поводження зі стічними водами та сміттям, послуг у сферах санітарії та охорони довкілля, поштових та телекомунікаційних послугах в звітному році склали 60% кількості всіх переговорних процедур та 57% їх вартості (в 2017 році ці показники склали 80% та 52% відповідно).

Конкурентні умови. Всього в ЕСЗ звітного року було проведено 251 640 конкурентних закупівель (23%) та 832 603 неконкурентних закупівель (77%) (Табл.9).

Таблиця 9. Розподіл закупівель

Розподіл закупівель	Кіль-ть тендерів	Частка кількості (%)	Очікувана вартість лотів (грн)	Частка оч. вартості (%)
ВСЬОГО в електронній системі закупівель:				
Конкурентні закупівлі (Надпороги + допорогові закупівлі)	251 640	23%	446 542 939 915	68%
Неконкурентні закупівлі (переговорна процедура та звіти про укладені договори)	832 603	77%	211 167 766 107	32%
Процедури відповідно Закону (Надпороги):				
Конкурентні процедури	84 470	63%	366 124 768 864	78%
Неконкурентні процедури	48 866	37%	102 942 643 007	22%

У 27% всіх конкурентних процедур не було отримано жодної пропозиції, у 15% усіх тендерних процедур було отримано лише 1 тендерну пропозицію, 35% - дві тендерні пропозиції, 23% - з трьома або більше пропозицій.

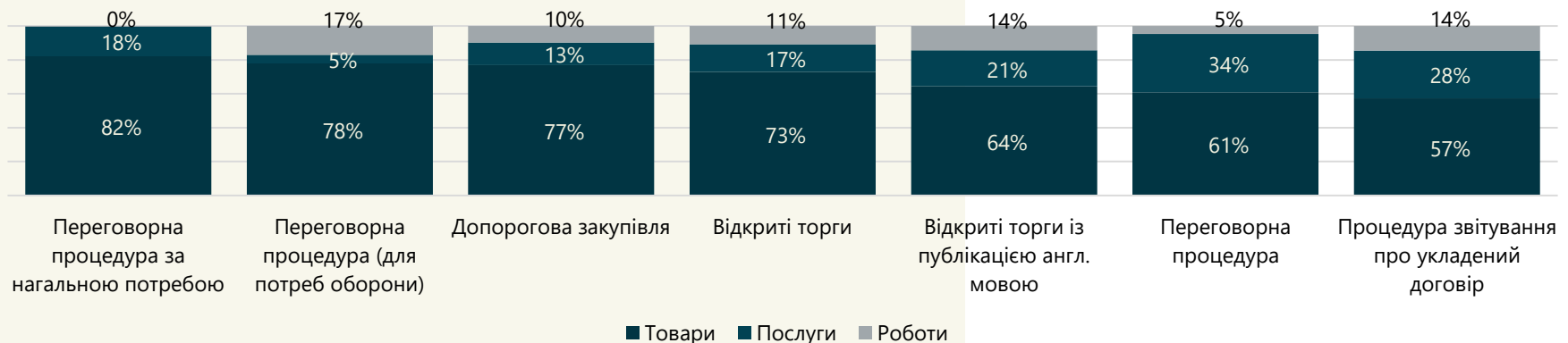
Середня кількість пропозицій на торги складала в конкурентних надпорогових закупівлях – 2,67 учасника, в допорогових - 2,06. Водночас на відкритих торгах в середньому спостерігається 2,66 учасника, відкритих торгах із публікацією англ. мовою – 2,81, переговорній процедурі (для потреб оборони) – 2,46.

Найбільша конкуренція, понад 10 (0,2% всіх лотів закупівель) цінових пропозицій в лоті, спостерігалась в закупівлях офісної та комп'ютерної техніки, устаткування та приладдя, крім меблів та пакетів програмного забезпечення (116 лотів), електротехнічного устаткування, апаратури, обладнання та матеріалів; освітлювального устаткування (107 лотів), меблів (у тому числі офісних меблів), меблево-декоративних виробів, побутової техніки (крім освітлювального обладнання) та засобів для чищення (74 лота), одягу, взуття, сумок та аксесуарів (58 лотів), конструкцій та конструкційних матеріалів; допоміжної будівельної продукції (крім електроапаратури) (51 лот).

Разом з тим, найчастіше по 2 пропозиції (39% всіх лотів закупівель) було подано в закупівлях медичного обладнання, фармацевтичної продукції та засобів особистої гігієни (14 743 лота), продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції (14 329 лотів), будівельних робіт та поточного ремонту (9 857 лотів), нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії (7 407 лотів).

Закупівлі за галузями. З усіх проведених закупівель в 2018 році 62% склали закупівлі товарів. Найбільше товарів заповували за переговорною процедурою (82%) за нагальною потребою та для потреб оборони (78%) (Рис. 4).

Рис. 4. Частка кількості лотів за методами закупівель

Товари. Найбільше було закуплено продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції, нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії, конструкції та конструкційних матеріалів; допоміжної будівельної продукції (крім електроапаратури), офісної та комп'ютерної техніки, устаткування та приладдя, крім меблів та пакетів програмного забезпечення, медичного обладнання, фармацевтичної продукції та засобів особистої гігієни в Київській, Дніпропетровській, Донецькій, Харківській, Одеській областях та м. Київ.

Роботи. В закупівлях будівельних робіт Київська та м. Київ, Харківська, Одеська, Дніпропетровська, Львівська, Донецька області мали найбільшу кількість тендерів. В Київській області та м. Києві було витрачено 77 млрд грн на будівельні роботи та ремонт, а в Дніпропетровській – 23 млрд грн. Найдорожчими стали закупівлі ПАТ "Донбасенерго" (одна закупівля очікуваною вартістю 21,2 млрд грн), Комунального підприємства "Київський Метрополітен" (47 закупівель очікуваною вартістю 6,3 млрд грн), Департаменту житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації (246 закупівель очікуваною вартістю 6,0 млрд грн).

Послуги. Найбільшу кількість закупівель послуг закуплено в сфері ремонту і технічного обслуговування, архітектурних, будівельних, інженерних та інспекційних послуг; ділових послуг: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні, у сферах поводження зі стічними водами та сміттям, послугах у сферах санітарії та охорони довкілля, у сфері інформаційних технологій: консультування, розробка програмного забезпечення, послугах мережі Інтернет і послугах з підтримки та сфері комунальних послуг.

Найдорожчими виявилися закупівлі послуг, пов'язаних з нафтогазовою промисловістю (15,5 млрд грн), з ремонтом і технічним обслуговуванням (13,2 млрд грн), додаткових та допоміжних транспортних послуг; туристичних агентств (11,3 млрд грн), архітектурних, будівельних, інженерних та інспекційних (10,2 млрд грн), юридичних, маркетингових, консультаційних, кадрових, поліграфічних та охоронних (7,5 млрд грн).

Розподіл закупівель за галузями зображено на Рис. 5-6.

Рис. 5. Кількість лотів закупівель

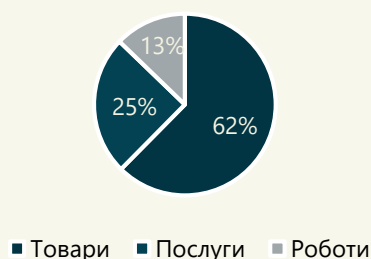
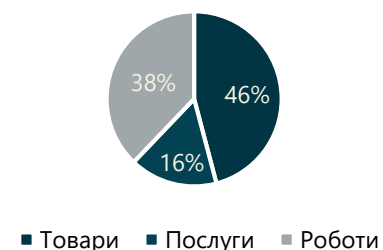

Рис. 6. Сума лотів закупівель

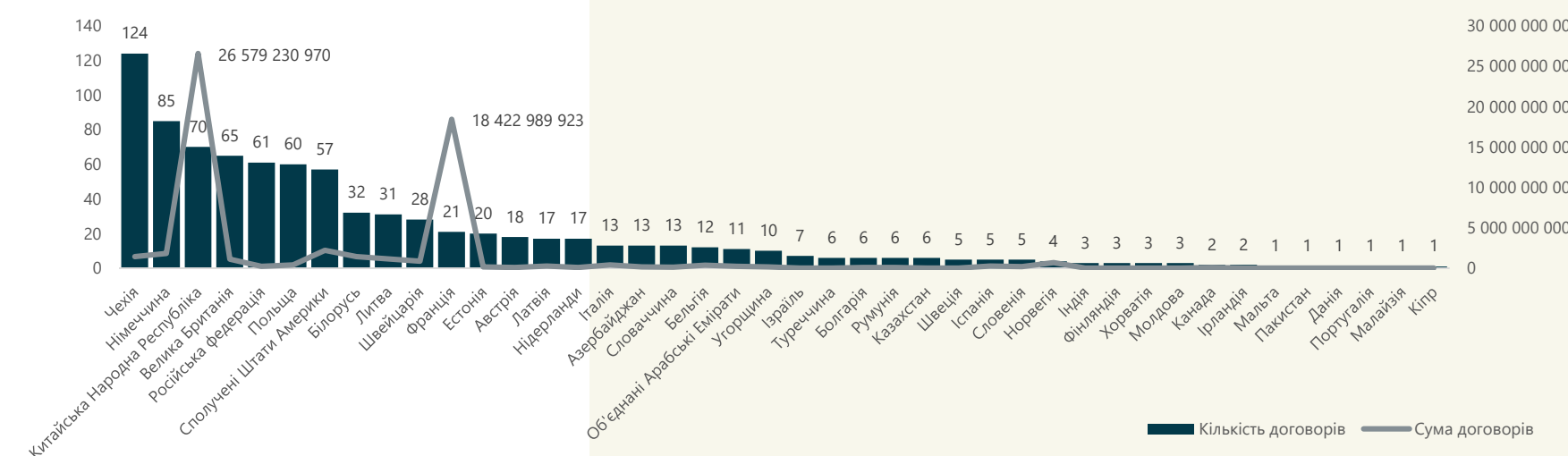

Участь іноземних компаній в українських процедурах закупівлі. Частка договорів з іноземними учасниками в 2018 році склала 0,1% (850 договорів) від загальної кількості та 9% (59,1 млрд грн) від загальної суми договорів укладених звітного року.

Всього в публічних закупівлях в Україні взяли участь учасники з понад 40 країн, серед яких найбільшу кількість договорів мають Чехія (124), Німеччина (85), Китайська Народна Республіка (70), Велика Британія (65), Російська Федерація (61) та Сполучені Штати Америки (60). Крім того, найбільшими сумами договорів в звітному році відзначилась трійка лідерів - Китайська Народна Республіка з понад як 26,5 млрд грн, Франція – 18,4 млрд грн та Сполучені Штати Америки - 2,2 млрд грн (Рис.7).

Інформацію про кількість та суму договорів з іноземними учасниками за методами закупівель відображено в Табл. 10.

Рис.7. Договори з іноземними учасниками закупівель

Таблиця 10. Участь іноземних учасників в публічних закупівлях

Тип методу закупівлі	Кількість договорів	Сума договорів (грн)
Процедура звітування про укладений договір	460	5 019 354 795
Переговорна процедура	127	20 823 068 227
Відкриті торги із публікацією англ. мовою	104	5 788 397 715
Допорогова закупівля	92	26 900 817 340
Відкриті торги	58	592 061 781
Переговорна процедура за нагальною потребою	9	34 316 907
Всього	850	59 158 016 766

Найбільша кількість договорів з іноземними учасниками укладені на закупівлю промислової техніки (200), ділових послуг: юридичних, маркетингових, консультаційних, кадрових, поліграфічних та охоронних (154), транспортного обладнання та допоміжного приладдя до нього (127) та гірничодобувного та будівельного обладнання (108).

Окрім того, найдорожчими стали договори на будівельні роботи та поточний ремонт (20 млрд грн), транспортне обладнання (20 млрд грн) та послуги, пов'язані з нафтогазовою промисловістю (5,6 млрд грн) (Табл. 11).

Таблиця 11. Договори з сумою понад як 1 млрд грн

Підрозділи CPV	Сума закупівель (грн)
45000000-7 Будівельні роботи та поточний ремонт	20 700 955 071
34000000-7 Транспортне обладнання та допоміжне приладдя до нього	20 059 058 945
76000000-3 Послуги, пов'язані з нафтогазовою промисловістю	5 642 044 428
42000000-6 Промислова техніка	3 692 685 877
79000000-4 Ділові послуги: юридичні, маркетингові, консультаційні, кадрові, поліграфічні та охоронні	1 896 577 300
44000000-0 Конструкції та конструкційні матеріали; допоміжна будівельна продукція (крім електроапаратури)	1 814 973 582
31000000-6 Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	1 203 528 575

Приклади найдорожчих договорів з іноземними учасниками закупівель:

- Слов'янська ТЕС ПАТ “Донбасенерго”. Реконструкція енергоблоку ст. № 6 з розділенням на енергоблоки № 6б та № 6а потужністю 330 МВт кожний. Очікувана вартість - 21 273 579 249,52 грн. Переможна пропозиція - Dongfang Electric International Corporation, Китайська Народна Республіка, склала 19 089 768 403 грн. Допорогова закупівля. Ідентифікатор закупівлі UA-2018-10-31-000245-b;
- Державне підприємство “Українське авіаційно-транспортне підприємство “Хорів-авіа”. [Вертольоти](#) моделей H225, H125, H145 (55 штук). Очікувана вартість - 555 000 000,00 євро. Згідно з умовами міжнародної Угоди між Урядом України та Урядом Французької Республіки щодо офіційної підтримки у створенні єдиної системи авіаційної безпеки та цивільного захисту в Україні, вчиненої 29 травня 2018 року в м. Парижі, ратифікованої Законом України №2452-VIII від 07.06.2018 року. Для реалізації проекту, закупівлі товарів, робіт і послуг у межах контракту здійснилася переговорна процедура, передбачена законодавством України про публічні закупівлі, а саме між українським покупцем та французьким постачальником Airbus Helicopters SAS. Ідентифікатор закупівлі UA-2018-08-18-000045-с;
- ПАТ “Укргазвидобування”. Турбокомпресорний агрегат з тандемними компресорами C61 та газотурбінним двигуном Mars100. Очікувана вартість -40 010 412,00 доларів США (1 290 373 284,00 грн. з ПДВ по курсу НБУ на 30.10.2017 26,875781 грн/дол). Заклучили договір з Solar Turbines International Company, США. Звіт про укладений договір. Ідентифікатор закупівлі UA-2018-05-15-002722-a.

Внесення змін до договорів

Відповідно до Закону істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків зазначених в статті 36 Закону. Так протягом 2018 року до 78 360 договорів вартістю 299,9 млрд грн, які були укладені за результатами проведених процедур закупівель, було внесено зміни до істотних умов (Табл.12).

Таблиця 12. Випадки для внесення змін до істотних умов

Випадки для внесення змін до істотних умов	Кількість лотів	Сума лотів (грн)
Всього	78 360*	299 992 532 712
Зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу видатків замовника	27 262	63 883 726 002
Зміни ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку, за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі	14 108	23 580 282 808
Покращення якості предмета закупівлі за умови, якщо таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі	18 772	133 739 753 039
Продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передання товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі	6 886	45 985 426 495
Узгодження зміни ціни в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг)	11 616	52 335 511 134
Зміна ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок	535	1 407 557 129
Зміна встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни	9 439	56 412 161 496
Продовження строку дії договору на наступний рік	16 679	69 230 495 715

**один договір може мати декілька змін*

Найбільше вносять зміни до договорів в Кіровоградській, Волинській, Херсонській областях (у понад 60% договорів). Найменше змін в договорах Рівненської, Київської та Вінницької областей.

Загалом, в середньому по Україні 50% всіх договорів зазнають змін.

Результати використання електронного аукціону в конкурентних закупівлях (економія)

Завдяки обов'язковому використанню електронного аукціону в конкурентних закупівлях, різниця між очікуваними вартостями та переможними пропозиціями закупівель, що завершилися в звітному році, склала 6,7% або 29,9 млрд грн в абсолютному еквіваленті. При цьому 5,41% або 19,8 млрд грн у Надпорогах та 12,56% або 10,1 млрд грн на Допорогах. В порівняння: 2017 року така загальна різниця становила 27,9 млрд грн.

Найвищий відсоток різниці між очікуваними вартостями та переможними пропозиціями спостерігається при закупівлях послуг: фінансових та страхових, юридичних, маркетингових, консультаційних, кадрових, поліграфічних та охоронних, архітектурних, будівельних, інженерних, а також в поштових та телекомунікаційних послугах.

Найбільша сума різниці в абсолютному еквіваленті склала в закупівлях будівельних робіт та поточного ремонту (7,6 млрд грн), нафтопродуктів, палива, електроенергії та інших джерел енергії (3,7 млрд грн), конструкцій та конструкційних матеріалів; допоміжної будівельної продукції (крім електроапаратури) (865,9 млн грн), продуктів харчування, напоїв, тютюну та супутньої продукції (785,6 млн грн), медичного обладнання, фармацевтичної продукції та засобів особистої гігієни (769,1 млн грн).

Відмінені процедури

Загалом в звітному році з усіх Надпорогів 33,9% закупівель не відбулись та 7% були відмінені, в тому числі: не відбулись відкриті торги - 44,8%, відкриті торги із публікацією англ. мовою - 32,1%, переговорна процедура (для потреб оборони) - 18,5% (Табл.13)
Найчастіше організатори причиною відміни торгів вказували подання менше двох тендерних пропозицій, неможливість усунення порушень, відсутність подальшої потреби у закупівлі, у зв'язку з скороченням видатків, порушення порядку оприлюднення, внаслідок непереборної сили, а також наявність технічних помилок.

Таблиця 13. Відмінені процедури та визнані такими, що не відбулись

Статус тендера	Відкриті торги	Відкриті торги із публікацією англ. мовою	Переговорна процедура	Переговорна процедура (для потреб оборони)	Переговорна процедура за нагальною потребою
Відмінена закупівля	6,0%	12,6%	7,5%	7,9%	8,0%
Завершена закупівля	49,2%	55,4%	92,5%	73,6%	92,0%
Закупівля не відбулась	44,8%	32,1%	0,0%	18,5%	0,0%

Інформація щодо контролю та моніторингу, у тому числі від уповноважених Законом органів

Відповідно до листа **Антимонопольного комітету України** (надалі - Комітет) від 30.01.2019 № 20-29/01-562-пз щодо зведеної інформації про розгляд скарг та порушення законодавства у сфері публічних закупівель (лист додається) повідомляється, що до Антимонопольного комітету України, як органу оскарження, у період з 01.01.2018 по 31.12.2018 надійшло 7 786 скарг. З них прийнято до розгляду 5 692 скарги. За результатами розгляду скарг прийнято 5 549 рішень, зокрема, 1 645 рішень про відмову у задоволенні скарги, 3 197 скарг задоволено повністю або частково, прийнято 707 рішень про припинення розгляду скарг.

Під час здійснення замовниками закупівель були виявлені такі найбільш поширені порушення:

- дискримінаційний підхід в частині відхилення тендерних пропозицій одних учасників, які не відповідають умовам документації, та допуск до аукціону/визначення переможцем учасників, які також не відповідають умовам документації (не зменшується тенденція вибіркового підходу за наявності в учасників однакових порушень);
- відхилення за процедурою відкриті торги з публікацією англійською мовою (відповідно до листа № 20-29/01-562-пз - ""євроторгів/прекваліфікації"" пропозицій") учасників через невідповідність умовам документації тощо після проведення аукціону;
- відхилення пропозицій переможців через ненадання ними зразків продукції, які у відповідності до вимог Закону не є складовою пропозиції та не можуть бути підставою для відхилення;
- відхилення переможців торгів через ненадання/невідповідність документів, які не передбачені Законом для їх надання після проведення аукціону;
- дискримінаційні умови документації в частині включення до предмету закупівлі ексклюзивних позицій лише одного виробника;
- в порушення вимог Закону врахування замовниками виправлених документів, завантажених переможцями після аукціону на заміну неналежно наданих у складі пропозицій;
- дискримінаційні умови документації в частині включення до предмету закупівлі ексклюзивних позицій лише одного виробника;
- практика "приховування" вимог до учасників у розділах документації, які не мають відношення до змісту пропозиції (наприклад, в умовах проекту договору, при цьому договір має формуватись вже на етапі підписання його з переможцем);
- неналежне планування закупівель (проведення торгів напередодні або у період запланованих робіт - ремонту доріг тощо).

Відповідно до даних електронної системи закупівель 2 512 учасниками закупівель було оскаржено закупівлі 1 901 організаторів.

Разом з тим 66% скарг було подано на рішення організатора закупівель та 34% на умови тендерної документації.

Водночас 71% всіх скарг подано під час відкритих торгів та 23% (1 685 скарг) - відкритих торгів з публікацією англ. мовою.

Всього у звітному році було оскаржено лотів на загальну суму 133 млрд грн, з яких більше 10 скарг було подано на 2 лота (UA-2018-02-07-002694-a-L5 – 14 скарг, UA-2018-06-26-000216-c-L1 – 11 скарг), від 5 до 10 скарг – 1 006 лотів, від 2 до 4 скарг – 1006 лотів та 4685 лотів мали по 1 скаргі. При цьому 33% всіх скарг подано в закупівлях вартістю до 1 млн грн, 48% - в закупівлях вартістю від 1 млн до 10 млн та 19% в закупівлях вартістю понад 10 млн.

Максимальна кількість скарг була подана на закупівлі організаторів з Київської області та м. Київ (2 845), Дніпропетровській (518), Одеській (498), Львівській (433), Донецькій (322) областях, мінімальна – Луганська (58), Волинська (65), Тернопільська (67) та Кіровоградська (67).

Інформацію про найактивніших скаржників та організаторів закупівель, які отримали найбільшу кількість скарг, в 2018 році відображено в Табл.14,15.

**Таблиця 14. Найактивніші скаржники
(понад 50 скарг на рік)**

Скаржник	Кількість скарг
ПП "Полтавабудцентр"	141
Товариство з обмеженою відповідальністю "Паливторг"	93
Спільне українсько-естонське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю "Оптіма-фарм, лтд"	80
ООО "Понтем.уа"	79
ТОВ "ПТЗ"	58
ТОВ "Торгова компанія "Світ продуктів"	56
ТОВ "Укр газ ресурс"	54

**Таблиця 15. Отримали найбільше скарг
(понад 100 скарг на рік)**

Організатор закупівель	Кількість скарг
Міністерство оборони України (Відділ підготовки та проведення закупівель за напрямком тилового та медичного забезпечення управління проведення закупівель Департаменту державних закупівель та постачання матеріальних ресурсів МОУ)	298
Філія "Центр забезпечення виробництва" акціонерного товариства "Українська залізниця"	238
Державне підприємство "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом"	128
Регіональна філія "Південно-західна залізниця" акціонерного товариства "Українська залізниця"	123
Регіональна філія "Одеська залізниця" пат "Укрзалізниця"	114
Філія "Пасажирська компанія" Акціонерного товариства "Українська залізниця"	113

Водночас відповідно до листа від 28.02.2019 № 31-14/202-2019 (лист додається) **Державною аудиторською службою України** (далі – Держаудитслужба) з метою виконання частини дев'ятнадцятої статті 7і Закону надано наступну узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель у 2018 році.

Щодо кількості встановлених порушень законодавства у сфері закупівель та прийнятих рішень про початок моніторингу. Здійснюючи підготовку до проведення моніторингу закупівель, Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи забезпечували у минулому році в межах повноважень проведення аналізу процедур публічних закупівель без виходу на об'єкт контролю.

Загалом протягом 2018 року органи державного фінансового контролю провели аналіз понад 5,3 тис. процедур закупівель загальною очікуваною вартістю 67,3 млрд гривень. Порухення законодавства у сфері закупівель виявлено під час аналізу 4,1 процедур закупівель загальною очікуваною вартістю 39,0 млрд гривень.

3 листопада 2018 року в апараті Держаудитслужби запроваджено здійснення моніторингу закупівель згідно з вимогами статті 7^і Закону.

Надалі у грудні минулого року моніторинг закупівель розпочали офіси Держаудитслужби та їх управління в областях після проходження відповідними працівниками навчання щодо використання персонального кабінету Держаудитслужби для здійснення моніторингу закупівель в електронній системі закупівель.

У 2018 році розпочато моніторинг 254 закупівель, з яких апарат Держаудитслужби - 114, офіси Держаудитслужби та їх управління в областях - 140.

Завершено у зазначеному періоді моніторинг 151 закупівлі загальною очікуваною вартістю понад 6,6 млрд грн, з них апарат Держаудитслужби здійснив моніторинг 93 закупівель на загальну суму 6,5 млрд грн, офіси Держаудитслужби та їх управління в областях - 58 закупівель на загальну суму 108,9 млн гривень.

Під час моніторингу 57 закупівель (37,7% від загальної кількості закупівель, за якими моніторинг завершено) встановлено порушень законодавства у сфері закупівель на загальну суму 504,4 млн грн, з яких апаратом Держаудитслужби - під час моніторингу 48 закупівель (51,6% від загальної кількості закупівель, за якими моніторинг завершено апаратом Держаудитслужби) на загальну суму 395,5 млн грн, офісами Держаудитслужби та їх управліннями в областях - 9 закупівель (15,5% від загальної кількості закупівель, за якими офіси Держаудитслужби та їх управління в областях завершили моніторинг) на загальну суму 57,2 млн гривень.

Упродовж 2018 року Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи дослідили питання здійснення закупівель під час проведення ревізій, державних фінансових аудитів та перевірок закупівель (усього проведено 861 такий захід) та встановили порушень у сфері закупівель на загальну суму 22 млрд гривень.

Окрім заходів державного фінансового контролю, питання закупівель досліджені працівниками органів державного фінансового контролю як спеціалістами під час перевірок, що проводили правоохоронні органи. За результатами участі у таких заходах встановлено порушень законодавства у сфері закупівель на загальну суму понад 44 млн гривень.

Під час моніторингу закупівель найбільшу кількість порушень встановлено у Департаменті житлово-комунального господарства та будівництва Дніпропетровської обласної державної адміністрації (під час 9 закупівель допущено порушень на загальну суму 5,8 млн гривень) та державному підприємстві "Національна атомна енергогенеруюча компанія "Енергоатом" (під час здійснення 5 закупівель допущено порушень на загальну суму 166,1 млн грн).

Щодо змісту типових порушень законодавства у сфері закупівель. Типовими порушеннями, виявленими під час здійснення контролю законодавства у сфері закупівель, є:

- недотримання порядку визначення предмета закупівлі; здійснення закупівлі без оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу річного плану;

- порушення при складанні тендерної документації;
- ненакладення електронного цифрового підпису на форми документів у сфері публічних закупівель;
- невідхилення замовником тендерної пропозиції учасника, яка не відповідала умовам тендерної документації;
- неоприлюднення, несвоєчасне оприлюднення інформації на веб-порталі Уповноваженого органу;
- проведення переговорної процедури за відсутності визначених законодавством підстав;
- укладення договорів без застосування процедур закупівель.

Щодо відмінених закупівель та розірваних договорів відповідно до рекомендацій Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів. За результатами аналізу 2,4 тис. процедур закупівель Держаудитслужба та її міжрегіональні територіальні органи попередили порушень у сфері публічних закупівель на загальну суму 21,3 млрд грн (у тому числі шляхом відміни 2,1 тис. закупівель загальною очікуваною вартістю 20,1 млрд грн та розірвання договорів на суму 1,2 млрд грн, укладених за результатами 0,3 тис. процедур закупівель).

За результатами моніторингу закупівель попереджено порушень у сфері закупівель на загальну суму понад 29,5 млн грн, з яких у 6 випадках відмінено торги загальною очікуваною вартістю 20,0 млн грн та розірвано 5 укладених договорів на загальну суму 9,5 млн гривень.

Щодо кількості складених протоколів про адміністративне правопорушення та притягнення службових (посадових) осіб до адміністративної відповідальності. За результатами заходів державного фінансового контролю складено та надіслано до суду 333 протоколи за статтею 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення, до адміністративної відповідальності притягнуто 44 осіб, на яких судами накладено адміністративні стягнення у вигляді штрафу на загальну суму 533,9 тис. гривень.

З огляду на наведене, Держаудитслужба у 2018 році відповідно до повноважень забезпечила належний державний фінансовий контроль у сфері закупівель та надалі вживатиме заходів для ефективного його здійснення.

Мінекономрозвитку листом від 08.01.2019 № 3305-04/651-03 звернулось до Рахункової палати України щодо надання інформації про контроль у сфері публічних закупівель, визначених Конституцією України та законами України, відповідно до статті 7 Закону, зокрема, загальної кількості виявлених порушень, кількості замовників публічних закупівель притягнених до відповідальності за порушення. Водночас станом на березень 2019 року відповіді від Рахункової палати України до Мінекономрозвитку не надходило.

Висновки

За результатами підготовленого Звіту можна відмітити, що протягом 2018 року була продовжена системна робота в рамках реалізації Стратегії реформування сфери публічних закупівель. Зокрема Мінекономрозвитку здійснювалася відповідна робота щодо проведення аналізу функціонування сфери публічних закупівель, що стало підґрунтям для розроблення необхідних нормативно-правових актів та розвитку електронної системи закупівель з урахуванням стандартів кращої міжнародної практики.

Поряд з цим приділення особливої уваги міжнародній діяльності у сфері публічних закупівель спрямо підвищенню іміджу України на міжнародній арені, як держави із сучасною системою публічних закупівель.

Разом з тим були зроблені важливі кроки щодо розвитку професіоналізації сфери.

Ключовими завданнями в розвитку визначених напрямів реалізації Стратегії реформування сфери публічних закупівель у 2018 році стали:

- розроблення проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” з метою удосконалення системи публічних закупівель та розвитку конкурентного середовища та добросовісної конкуренції у сфері закупівель в Україні;
- реалізація пілотного проекту з організації діяльності централізованої закупівельної організації та нормативно-правового регулювання особливостей створення та діяльності таких організацій на регіональних рівнях;
- взаємодія електронної системи закупівель з інформаційними системами Державної фіскальної служби України щодо обміну інформацією про відсутність або наявність заборгованості (податкового боргу) зі сплати податків, зборів, платежів;

- нормативне врегулювання закупівлі товарів і послуг за рамковими угодами та створення в електронній системі закупівель відповідного функціоналу для таких закупівель;
- розроблення підзаконних актів та забезпечення технічної можливості здійснення Державною аудиторською службою та її територіальними органами в електронній системі закупівель моніторингу закупівель із використанням автоматичних індикаторів ризику;
- взаємодії між Державним реєстром лікарських засобів України та електронною системою закупівель з метою зниження рівня зловживань під час закупівлі лікарських засобів та здійснення ґрунтовного аналізу результатів таких закупівель в електронній системі закупівель;
- продовження співпраці з вищими навчальними закладами державної та приватної форми власності задля запровадження навчальних дисциплін та програм з вивчення публічних закупівель для підготовки здобувачів вищої освіти;
- розроблення професійного стандарту для професії “Фахівець з публічних закупівель” з метою розвитку професіоналізації сфери публічних закупівель та визначення чітких кваліфікаційних вимог;
- завершення міграції даних та компонентів електронної системи закупівель з Amazon в український Дата-центр, що дозволяє зберігати дані в Україні з дотриманням діючого законодавства.

За результатами аналізу даних електронної системи закупівель варто відзначити, що кількість та очікувана вартість завершених закупівель продовжили зростати. Порівняно з 2017 роком кількість всіх закупівель зросла на 25%, а очікувана вартість – на 31% . Успішно завершено 1,084 млн закупівель, в яких 1,115 млн лотів з очікуваною вартістю 657,710 млрд грн.

Також спостерігається підвищення кількості учасників закупівель на 16% та організаторів закупівель на 5%. Хоча обсяг закупівель, кількість учасників та організаторів зросли порівняно з попереднім звітним роком, конкуренція в конкурентних надпорогових процедурах закупівлі знизилася з 2,69 на 2,67.

Сталою залишається кількість укладення прямих договорів - це понад 72%. Така ситуація викликає занепокоєння і потребує вирішення.

При цьому залишається актуальною низка питань щодо допущення порушень та помилок при проведенні процедур закупівель. Виправлення цієї ситуації можливо шляхом посилення превентивного контролю та подальшої автоматизації закупівельного процесу.

Ураховуючи викладене, Мінекономрозвитку продовжує здійснювати заходи направлені на удосконалення законодавства, професіоналізацію сфери публічних закупівель, розвиток міжнародних відносин та забезпечення виконання функцій, встановлених Законом.